

HAL
open science

Blazenka Trivuncic

► **To cite this version:**

Blazenka Trivuncic.

23–25. VIII 2023. / , : XIX , 2024 (:), pp.643-654, 2024, ISBN - 978-86-81622-14-8. hal-04762263

HAL Id: hal-04762263

<https://hal.science/hal-04762263v1>

Submitted on 31 Oct 2024

HAL is a multi-disciplinary open access archive for the deposit and dissemination of scientific research documents, whether they are published or not. The documents may come from teaching and research institutions in France or abroad, or from public or private research centers.

L'archive ouverte pluridisciplinaire **HAL**, est destinée au dépôt et à la diffusion de documents scientifiques de niveau recherche, publiés ou non, émanant des établissements d'enseignement et de recherche français ou étrangers, des laboratoires publics ou privés.

Блаженка Р. Лакетић Тривунчић*
Париз

ИЗМЕЂУ ОДРЖАЊА И ЗАМЕНЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА У ТРЕЋОЈ ГЕНЕРАЦИЈИ СРБА У ПАРИСКОМ РЕГИОНУ**

Непосредни вишедеценијски контакт српског и француског језика у Париском региону довео је до лингвистичких промена у српском језику на свим језичким нивоима код најмлађих потомака српских исељеника. Почев од промена на пољу лексике у првој генерацији српских исељеника, српски као мањински језик доживљава у наредним генерацијама измене у свим језичким структурама, које у трећој генерацији постају системске. Измењена позиција усвајања српског језика у односу на француски у трећој генерацији француско-српских билингвала, поред осталих социолингвистичких утицаја, поставља пред српску заједницу у Париском региону одсудни изазов – одржање или замену српског језика. У реферату се кроз лингвистичку анализу примера прикупљених методом интервјуа и методом снимљеног разговора у оквиру свакодневног говорног дискурса на узорку који чини 10 породица и 37 испитаника, односно који чине ђаци основношколског узраста допунске наставе на српском језику и њихови родитељи, приказују процеси промена у српском језику под утицајем француског.

Кључне речи: лингвистички контакт, српски и француски језик, језичка интерференција, одржање/ замена језика

1. Увод

Имајући у виду нашу хипотезу о структурним изменама српског језика под утицајем француског у трећој генерацији¹ српских исељеника у Париском региону, као и хипотезу о промени позиције усвајања српског језика код најмлађих француско-српских билингвала, те да је однос породичног окружења према употреби језика један од пресудних чинилаца за успостављање говорних навика, интервјуисали смо 10 породица (седамнаесторо деце и 20 родитеља).

Теме вођених разговора везане су за свакодневни говорни дискурс. Подстицај ученицима у продукцији говорног исказа дат је и кроз захтев да опишу слике

* blazenkatrivuncic@gmail.com

** Истраживање је део докторске тезе на Универзитету Сорбона, „Језичка интерференција између француског и српског језика на основном лексичком нивоу”, чији је ментор проф. др Александар Стефановић.

¹ Српски исељеници шездесетих и седамдестих година 20. века чине прву генерацију радних миграната у Француској, њихова деца која су рођена у Француској другу генерацију (Гречић, Лопушина 1994), а трећу чине унуци прве генерације. Имајући у виду исељеничке таласе с краја 20. века 90-их година и савремене миграције, у другу генерацију убрајамо, поред деце прве генерације која су рођена у Француској, боравила све време и школовала се, још две подгрупе – оне који су рођени у Француској, враћени у детињству у Србију, па поново доведени ту и оне који су доведени у детињству у Француску, а рођени у Србији. Трећу генерацију чине најмлађи припадници српског порекла који су рођени, одрастају и школују се у Француској.

(Крајишник, Догнар 2018), али и кроз различите педагошке ситуације – погађање назива предмета и дијалог у паровима да једни другима поставе питања. Примере из транскрипта груписали смо према заједничким трансференцијама и језичким грешкама од морфолошко-синтаксичког до лексичког нивоа, уз навођење општих фонетских особености². Примере из говора деце означили смо словом А, а примере из говора њихових родитеља под Б.

У анализи смо посматрали механизме и резултате језичке интерференције, трансфера (Selinker 1969) и адаптације (Ајдуковић 2003), ослањајући се на Вајнрајхово (Weinreich 1953) одређење интерференције као појма који обухвата све облике феномена језичког утицаја. Идентификовали смо језичке грешке, тумачили типове грешака, разлоге и изворе њиховог настанка. Уочавали смо „грешке интерференције, интралингвалне грешке, развојне грешке” (Elis 1994) и „грешке перформанси или компетенције” (Chomsky 1965).

Социолингвистичка структура узорка је условила број интервјуисаних, те је методом снимљеног разговора обухваћен 21 испитаник – 15 ученика основношколског узраста, од 6 до 14 година, и шесторо њихових родитеља, оних који припадају другој генерацији. Српског порекла није 6 родитеља. Они не говоре или врло мало говоре српски језик, са изузетком једног, који је Француз и говори српски језик. Говорни узус 8 родитеља није релевантан за предмет нашег истраживања јер су се претежно образовали у Србији. Двоје деце учи основе српског језика као страног.

2. Фонетске особености

Артикулација појединих консонаната у говору деце унапредовала је у правцу изговорних особености француског фонетског система, што је повезано са усклађеношћу говорног апарата најмлађих говорника српског језика према фонетским специфичностима доминантног језика:

- умекшан изговор латерала Л и фрикатива Ш и Ж;
- неразликовање српских африката Ч/Ћ и Џ/Ђ;
- изговор латерала Р по угледу на француски;
- отежан изговор сливеног Љ: *омилјени, јубав, лјубимац*.

² Како су за анализу фонетског трансфера потребна посебна мерења, пажњу посвећујемо само уоченим променама у изговору појединих гласова, запаженим акценатским тенденцијама и неким особеностима у ритму реченице.

– именице мушког рода добијају полуглас (*e tuiet*): *лимун[ə]*, *сладолед[ə]*, *коњ[ə]*, *брод[ə]*, *град[ə]*.

Прозодијске промене проистичу из лексичког позајмљивања, као у речи *панталонØ*, где се не изговара финално -е, према *le pantalon*, а у појединим речима аналогичном долази до морфолошког трансфера са измештањем акцента на последњи слог, као у облику *панучØ* према *пануче*.

У адаптираним француским речима акценат је на последњем слогу, а у глаголској промени је место акцента са првог слога померено на унутрашњи, са изразитим дужењем акцентованог вокала, што је прозодијска особина у француском језику: *Она тестира један одеће и се гледа на мируар (miroire); То је у салон; Ми узмемо метро и долазимо у часови; То је опера музикал (musicale). Сада имам рандеву.*

Акценат се са првог слога преноси на средишњи слог у вишесложним речима, а узрок промене може бити и у дијалекту породичног окружења, као што је косовско-ресавски: *Идемо у Италију; Учили смо; Учествовала сам у један кастинг; Имам контролни; То је моја фамилија; Волим да научим српски.*

Силазни акценат не прелази на проклитику, а акцентовани слог дуго траје, као у примеру: *Ме (mais), не знам.*

Дуги акценти код појединих млађих говорника мењају квантитет услед другачијег распореда акценатских целина: *Идем у // шкòлу*, уместо *Идем // у шкòлу*. Узрок може бити у изговору према француском у примеру *Elle part à Paris*, односно у консонантском уланчавању (*l'enchaînement consonantique*), феномену који може да се јави унутар једне исте, али и између две суседне ритмичке групе. Наиме, када се једна реч завршава консонантом који се изговара, а наредна почиње вокалом, постоји тенденција да се те две речи изговоре „сливено“, без паузе (Ракић 2020: 269).

3. Морфолошко-синтаксички план

Рудиментарност обличких категорија присутна је код свих именских речи, посебно у категорији бројева и заменица. Изостаје деклинација личних заменица и редних бројева, а уместо присвојне заменице *његов*, *њен* употребљава се *свој*, *-а* према *сон*, *са*. Код вишецифрених бројева долази до прекључивања кода (*codeswitching*), процеса комбиновања елемената двају језика током исте интеракције између билингвала (Бугарски 2003: 128), односно, наизменичне употребе два језика у истом исказу.

А. Видимо он. // Видим она на улици. // Они купују одело... нешто да ставе на они. // За шпански имам контролни за петак, а она нас дала у уторак. // Ми ћемо да будемо осам. // Додај ми то! Не, то је мени! // Чије је то? Ја.

А. Он је Константин и свој надимак је Коља. // Не знам, можда је свој рођендан, можда од свој отац или своја мама. // Свој тата гледа телевизију. – son, sa

А. Данас је среду 22 март 2023 (две хиљаду двадесет три // *deux mille... двадесет три... vingt-trois*). // Ми смо 22 март. // Мој рођендан је шест février.

Б. Чекамо да се са њима видимо за две недеље. // За њега је било велико искуство. // За нас то биће у реду.³

Неправилна конгруенција се запажа у синтагматским конструкцијама са бројевима, прилозима за количину, уз збирне именице, именице pluralia tantum и суплетивне облике множине. Иако се квантификација за именице типа *кола* или *врата* врши у већини случајева бројним придевима: *двоја*, *троја*, *четво(е)ра кола*, *врата* (Стефановић, 2012: 7), у говору испитаника ова категорија не постоји.

А. Остао је кући да пише неколико реченицу. // Видили смо пуно граду кој \emptyset су били у романски *empire*. // Има пет одрасли \emptyset и једну децу. // Има осам дечаца. // Видимо два људе у један кафић. // Има пуно коле... ауто. // Они вози колу. Има четири коле. // Има два врата.

Б. Немам много време. // Имам два пријатеља који раде у осигурање. // Били смо неколико дана на одмор у Србију. // Ако твоја деца иду по Србији и открију пуно ствари... ми немамо времена... они су жељни да упознају све. // На улаз има два врата са кодови.

До грешака у слагању долази приликом лексичког трансфера и адаптације француских речи, при чему се може променити род именице која се преноси у српски језик:

А. Ба... Кад завршиш у једно идеш у други сал. Мало је тешко. Има пуно салове.

Грешке компетенције у деклинационим облицима са месним значењем, у замени акузатива локативом и обратно, које проистичу из породичних дијалеката, код деце су праћене прекључивањем кода:

³ У примерима у којима нема подвлачења речи није начињен тип грешке који се испитује.

А. *Моја мајка је рођена у Србију, а ја у Француску. // Они су у учионицу / у учионица. // Деца играју на sable... [песак]... заборавио сам. То је у кућу или château. Можда је у неки парк.*

Б. *Ја сам био у Србију код бабе и деде кад сам био мали. // Ја и моја деца смо рођени у Француској. // Учествовали су многи у тај диван програм.*

У дечјем говорном чину јављају се индивидуални примери и потпуне, асимиловане лексичко-семантичке трансференције, које нису уочене у говору њихових родитеља. У примеру *Они су у класу* према *Ils sont dans la classe* именица женског рода у француском *la classe* (разред) добија одлике деклинације, односно употребљена је у облику локатива мушког рода, аналошком адаптацијом, према облицима локатива са значењем места, а наставак за мушки род узрокују устаљене грешке у замени локатива акузативом.

Пример за опис слике на којој дечак седи на грани дрвета показује померање степена трансфера код деце. Морфолошко-семантички пренос *Он се попне у дрво / Он је у дрву* уместо *на дрво / на дрвету* извршен је према глаголу *grimper* и предлозима *à, dans, sur*. Употреба и избор предлога важни су за граматичку исправност и за садржај поруке (Grevisse, Kalinowska 2018). Пример *Он је у улица – Il est dans la rue* приликом описа слике на којој је приказан човек на улици, дослован је превод, заступљенији код испитаника него *Он је на улица/и*. Израз *Être à la rue – Бити на улици* има други смисао, значи *живети на улици*.

Замена акузатива локативом и обратно је у обе генерације устаљена.

А. *Где идеш у одмору? // На одмору идем у Србији.*

У Србију шта ће да радиш? // Ја ћу да видим фамилију.

Б. *Стижем у Ници. // Скоро нисам био у Србију. // Он ће омладину да води у камповима.*

Трансференције из француског по моделу *Il parle de...* у локативу са значењем теме разговора нема у говору одраслих: *Он прича од један фудбалер. // Шта мислите од француском систему у школу? // Ми причамо од једну жену.*

Грешке у облицима инструментала су продубљене у говору деце:

А. *Ја сам причао са моју сестру, са моју маму и са моју тату. // Играо сам се са другаре. У Србију видим се са мој, како се каже...cousin. // Девојчица игра шах са свој брат и једе банану и...comment dit potte... j'aioublié...*

Б. *Ја сам имао један разговор у школи са њеном учитељицом. Лепо је кад чујеш... разумеш... кад сам са њом причао.*

Лексички трансфер се јавља у обе групе у речи *метро*, која је у инструменталу уз предлог непроменљива, ако се користи са глаголом *доћи*, као у примеру *Долазим са метро*. Употребљава се и синтаксички трансфер *Узимам метро* према *Je prends le metro / le train / le bus*, где глагол *prendre* означава *возити се, долазити, путовати*. У српском језику се може чути *узети такси / задњи воз*, али у значењу *позвати, зауставити такси / стићи на воз*. Лексичко-морфолошка адаптација глагола попут *депласирати се* потиче од *se déplacer en métro* – *(пре)возити се метроом*.

У облицима посесивног генитива и генитива порекла трансфер је редован. За разлику од деце, у говору одраслих категорија присвојног придева постоји, а грешке се појављују у другим значењима генитива.

А. *Има ауто од један човек. – un voiture d'un homme // Мама је од Србији. – de Serbie // Има људи у продавницу од одела. – un magazine de vêtement // Ја сам... прво сам радио devoir од француски. – un devoir de français // Она је тетка од Милана ~ la tante de Milan.*

Б. *И Анђелина другарица се пријавила за камп. Ми немамо време за све. // Сваки викенд је са децу од моју сестру.*

У категорији глаголског вида грешке компетенције се појављују у обе групе.

А. *Кад устајем прво идем доле... ух има две начин... или сам радио јучО моју торбу за школу или ако нисам радио то, узмем књиге којО треба ми за данас. // Он уђе у пекару да купује хлеб. // Зашто сте хтели да дођете у Паризу да научите српски језик другој деци?*

Б. *Кад се ви вратите из Србије? // Кад сутра долазимо у цркву, она ће да пева. // Нема доле нико. Затворено је. Он не може да улази на час.*

Дослован пренос извршен је у изразима са глаголима *faire, jouer*:

А. *Мама ради спорт... ради mardi, jeudi... Она прави вежбе. // Он прави... ради скејт. // Ја сам правио виолин. // Мама је после радила колач. // Ја знам да играм клавир. – faire du sport, faire du skate, faire un gateaux, jouer du piano*

Б. *Питам га шта је правио у школу. – дијал. је радио. // Моја ћерка свира клавир.*

Трансфер синтаксичких образаца са прекључивањем кода у изражавању датума и временских прилика, али и у безличним реченицама, праћен је грешкама у обличким категоријама и у конгруенцији:

А. Данас смо среда. // Ми смо среда. // То је среда. – *Nous sommes mercredi. On est mercredi. C'est mercredi!* // Било је врућо. // Јутрос је било мало киша, *après-midi* мало је било облак. // Има сунце напоље, али мало хладно. // Само пуно је киша. *Météo* није као у Француску, *baah* је *bizarre*.

Б. Било је лепо време и ми смо профитирали на сунце. // Није падала киша, а писало је да ће да буде киша. // За викенд смо били у Бретању и било је сунчано.

У дијалогу деце забележен је превод: *Како је био твој дан?* – *Comment était ta journée?* // *Кол'ко сте у фамилији?* – *Vous êtes combien dans la famille?* // *Ми смо три.* ~ *Nous sommes trois.*

По угледу на француски са конструкцијом *Il y a*, а уместо помоћног глагола *јесам*, *бити* употребљен је глагол *имати*. Испред именице је редовно преношење одређеног члана *un/ une* као *један/ једна*, са значењем неодређености.

А. Имао је једну нову мачку код нас. // Има неку девојчицу и своју маму. // На слици има једну учитељицу ко учи деца.

Б. Увек постоји солуција и ми ћемо да решимо. // Има једна теретана близо мене.

Двострука негација у српском језику нестаје под утицајем француског, у коме норма налаже да се уз одричну заменицу *ништа* (*rien*) не употребљава опште правило негације *ne... pas*: *Il ne fait rien*: *Ништа је радио; Ја сам ништа правио друго.*

У сложеној реченици су уочене грешке у употреби узрочног везника *зато што* у облику *зашто*, али и у односним реченицама, преносом из француског, према *qui*. Заменица *који*, *-а*, *-е* је без интервокалног *ј* или у облику упитно-односне заменице *ко*:

А. Ја волим јесен зашто има школу. // Ја не пишем зашто сам мало уморна. // Видимо ученици кои науче српски. // Видела сам жена ко има бебу.

Б. То је једна ординација у коју сам радила пре.

Условни везник *ако* се употребљава у изричним реченицама, по француском моделу *индиректно-упитне зависне реченице* (*subordonnées interrogatives indirectes*) са везником *si*, који испитаници преводе.

А. Она гледа ако му је добро, али је мало велико. // Жена гледа ако има добри pull. // Жена је ставила une robe и размишља ако има... une echarpe.

Б. Не знам ако је то добро за вас.

До поремећаја реда речи у реченици долази у зависним реченицама, уз неакцентогене речи, у обе групе, трансференцијом француске синтаксичке норме:

А. *Me (mais), не знам, мислим да то је добро. – Je pense que cela est bien.*
// Она тестира један одеће и се гледа на мируар (miroir). –...*et se regarde dans le miroir*

Б. Он није знао да то ће да буде добро за њега.

4. Развојне и интралингвалне грешке

Развојне и интралингвалне грешке у говору деце настају услед прекомерне генерализације (overgeneralization), односно употребе граматичког правила у једном језику у случајевима када се оно не примењује. Оне упућују на то да се српски језик не усваја спонтано, већ учи.

– Замена номинатива акузативом код именица женског рода у именовању предмета условљена фреквентнијом употребом облика акузатива именица, коју деца чешће чују у говору: *Шта је то? Воду, оловку, јабуку, таблу.*

– Грешке у облицима презента: *Ја не волиш.* // *Они учи математику.* // *Можем да идем ту?* // *Ученици учи српски језик.* // *Пчеле правеју мед.* // *Показала ми једне слике.* // *Она је растала и сад она је велика.* // *Кад смо били у цркву да рецитовамо roesie има две мале девојчице ко су рецитувале.*

– Невладање променом неправилних глагола, попут глагола *ићи*: *Своја мама рекла ће да идеју код фризерка.* // *Данас нисам идео у школу зашто... како се каже... јуче лежао сам баш касно.* // *Идели смо у метро.* // *Идећу у Србију.* // *Све моје другарице идеју негде.*

5. Лексички план

Препознатљиву лексику француских Срба, попут *жамбон, фромаж, сежур, рандеву, гардијан, преферирати, окупирати се* и сл., која је настајала у првој генерацији радних миграната, користе и наредне генерације (Чворовић 2017).

Лексичке адаптације код најмлађих француско-српских билингвала, често у виду грешака перформанси, граде ново лексичко поље. Пошто је реч о индивидуалној

употреби и неуобичајеној творбеној структури, својственој трећој генерацији, све примере сврставамо у околионализме, подврсту неологизма, који у овом случају постају хибридни творбени поступком, суфиксацијом француских речи, морфолошко-лексичком адаптацијом глагола и именица уз прекључивање кода. Резултат су функционалног или ситуационог прилагођавања.

Ненамерни околионализми настају због незнања потребне речи (у процесу овладавања матерњим или страним језиком) или немогућности говорника да се сети одређених речи (Оташевић, Сикимић 1992: 67).

А. *То је сизај. – le sizeaux (маказе):* Суфикс *-aj* упућује на именице са значењем оруђа, справа, предмета уопште, какве су изведене из глагола: *намештај, лежај.*

А. *Он живи у вилажу. – village*

А. *Comment dit... Les parents су... то није lit... седу на канапу. ~ canapé*

А. *Како да га сиблирамо? – sibler (циљати) – Како симпатији да скренемо пажњу?*

А. *Моја мама дезесперира. – desesperer – Мама говори негативно, губи наду, очајава.*

А. *Он је демисионирао. – démissionner – Он је дао отказ, напустио посао.*

А. *Треба да дескриптујеш шта радиш. – décrire*

А. *Човек ко има падобран... како се каже... regarder... гледа витрину.*

А. *Он лије цвет. Он сипа воду на цвет. Он арозира цвет. – arroser (заливати)*

А. *Баба прави менаж... comment dit ménage? Баба ме доноси до школу.*

А. *Ја нисам баи пуно ши'о напоље... како да кажем... да respire... да миришем мирис.*

Има и необичних примера чији је корен словенски. Иако ретки, драгоцени су у смислу илустрације језичких безграничја, ангажовања пасивног лексичког фонда, продукције која проистиче из апроксимативне равни.

А. *Онај који лута је... лутаи, лутање, лутањач. Онај који воли своју земљу је... земљољубач/ц. Кућу гради... онај ко прави зид, зидњак, грађан. Грађани су... они граде куће. Кућу чува... кучар, чуваркућа, чувач, чувар, гардијан. Тонер је... бојник, бојач, бојаћ.*

6. Закључак

Уз фонетски трансфер, нормативи морфолошко-синтаксичког плана српског језика у трећој генерацији нарушени су, поред невладаћа стандардом у деклинацији именских речи и глаголској промени, уз развојне и интралингвалне грешке, и честим прекључивањем кода, здруженим обличким и лексичким трансформацијама речи. Грешке перформанси и околионализми указују на неутемељеност творбених механизма, односно на продубљивање удаљавања од језичких норми у српском језику и стварања новог лексичког поља, чији је карактер индивидуални и ситуациони. У говору њихових родитеља запажен је лексички и фонетски трансфер са грешкама компетенције у деклинацији именица и у категорији глаголског вида.

Одговори испитаника који се тичу социолингвистичких чинилаца показују да је употреба српског језика ограничена и у кругу породице. У свим породицама се претежно употребљава француски језик, српски повремено само са једним од родитеља, а само српски се не говори ни у једној од њих. Разлози који се наводе јесу мешовити бракови, брзина комуникације, недостатак времена, родитељ говори на српском, а дете одговара на француском, деца у истој породици углавном међу собом користе доминантни језик.

Имајући у виду минималне, али значајне семантичке разлике у речима *одржање* – *одржавање, очување, опстајање; и очување – тежња да се што сачува (од промена, пропадања, нестанка), заштита, одбрана* (РСЈ 2011: 889, 848), а уз истраживачки рад (Тривунчић, Михајловић, 2018), претходно педагошко искуство у оквиру допунске наставе на српском језику Министарства просвете Републике Србије и нашу анализу узорка, определили смо се за термин *одржање језика* у најмлађих припадника Срба у Паризу. Процеси одржања – *language maintenance* (Baker: 2011) и замене језика – *language shifts* су неодвојиви су. Замена језика је процес у коме узастопне генерације говорника, како на индивидуалном тако и на нивоу заједнице, постепено губе знање свог матерњег језика или језика своје говорне заједнице у корист других језика (Andersen 2009: 1) Анализа примера на свим језичким нивоима у говору деце, а у односу на промене у говору њихових родитеља, указује на то да је процес замене српског језика продубљен у трећој генерацији, а у две породице у узорку завршен. Преглед и анализа језичких грешака могу допринети унапређивању педагошког приступа у раду са ученицима који поседују пасивно знање српског језика.

ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА

- Ајдуковић, Ј. *Увод у лексичку контактологију: теорија адаптације русизама*. Београд: 2003.
- Бугарски, Р. *Језици*, Београд: Чигоја, 2003.
- Гречић В., Лопушина М. *Сви Срби света*, Београд: ИП Принцип, 1994.
- Крајишник, В., Догнар, А. *Препоручена лексика за предмет Српски као нематерњи за први циклус обавезног образовања*, Београд: ЗУОВ, 2018.
- Оташевић, Ђ, Сикимић Б. *Творба околионализама у српскохрватском језику*, Јужнословенски филолог, XLVIII, 1992, 67–78.
- Ракић, Б. М. „Прозодијски међујезик: истраживање на корпусу француских и српских простих изјавних реченица.” *Анали Филолошког факултета*, том 32, изд. 1 (јул 2020): стр. 259–282, doi:10.18485/analiff.2020.32.1.15.
- Речник српскога језика*. Нови Сад: Матица српска, 2011.
- Тривунчић, Б., Михајловић, Ј. *Језичка интерференција француског језика у српски на основном лексичком нивоу*, Београд: Klett, св. 4, (2018): 683–700.
- Филиповић, Р. *Теорија језика у контакту – увод у лингвистику језичких додира*, Загреб: ЈАЗУ – Школска књига, 1986.
- Чворовић, Г. „Парле ву српски?” *Вечерње новости*, 5. 2. 2017: 1
- *
- Anderson, J. „A kente of many colours: Multilingualism as a complex ecology of language shift in Ghana.” *Sociolinguistic Studies* (2009): 1–20.
- Baker, C. *Foundations of bilingual education and bilingualism*. 5th ed. s.l.: Multilingual Matters, 2011.
- Chomsky, N. *Aspect of the Theory of Syntax*, Cambridge Mass: MIT Press, 1965.
- Ellis, R. *The study of second language acquisition*. Oxford: OUP, 1994.
- Fishman, J. „Language maintenance and language shift as a field of inquiry: A definition of the field and suggestions for its further development.” *Linguistics*, 2(8) (1964): 32–70.
- Grevisse M., Kalinowska I. *La préposition: Règles, exercices, corrigés*, De Boeck Supérieur, 2018.
- Selinker, L. *Language transfer*, General Linguistics 9, 1969.
- Stefanovic, A. „Kvantifikacija imenica pluralia tantum.” *Les rencontres philologiques de Sarajevo*: Université de Sarajevo (2012): 45–67.
- Weinreich, U. *Languages in Contact, findings and problems*, New York: Impresum, 1953.

Blaženka R. Laketić Trivunčić

ENTRE LE MAINTIEN ET LE REMPLACEMENT DE LA LANGUE SERBE DANS LA TROISIÈME GÉNÉRATION DE SERBES EN ILE- DE-FRANCE

Résumé

Le contact linguistique à long terme entre le serbe et le français dans la région parisienne a entraîné des changements linguistiques dans la langue serbe. À partir des modifications dans le domaine du lexique chez la première génération d'immigrants serbes, le serbe en tant que langue minoritaire subit des altérations dans toutes les structures linguistiques pour les générations suivantes, devenant systématique dans la troisième génération. Le changement de position dans l'acquisition du serbe par rapport au français dans la troisième génération de bilingues franco-serbes, parmi d'autres influences sociolinguistiques, pose un défi décisif à la communauté serbe de la région parisienne, à savoir, le maintien ou le remplacement de la langue serbe. Ce rapport examine les processus de changement dans la langue serbe sous l'influence du français à travers une analyse linguistique d'exemples collectés à l'aide de méthodes d'entrevue et d'enregistrements de conversations du discours quotidien de l'échantillon, composé de 10 familles et 37 répondants. Les exemples tirés des transcriptions sont regroupés en fonction des transferts et des erreurs linguistiques, allant du niveau morphologique et syntaxique aux compétences lexicales, avec mention des caractéristiques phonétiques générales. L'analyse des exemples à tous les sous-systèmes linguistiques chez les enfants, ainsi qu'en ce qui concerne les changements dans la parole de leurs parents, indique que le processus de remplacement de la langue serbe a été approfondi dans la troisième génération, et il est terminé dans deux familles de l'échantillon. La description et l'analyse des erreurs linguistiques peuvent contribuer à l'amélioration de l'approche pédagogique dans le travail avec les élèves qui possèdent une connaissance passive du serbe. Ce travail fait partie de la recherche menée dans le cadre de la thèse de doctorat "L'interférence linguistique entre le français et le serbe au niveau lexical de base" à l'Université de la Sorbonne, sous la direction du Prof. Dr. Aleksandar Stefanović.

Mots-clés : contact linguistique, langues serbe et français, interférence linguistique, maintien/remplacement de la langue.